

Εργαστήριο 3
Από την είδηση στην αλήθεια:
Καλλιεργώντας τον Ειδησεογραφικό
Γραμματισμό στην τάξη

Δήμητρα Μηλιώνη & Λία Σπυρίδου
Αναπληρώτριες Καθηγήτριες, Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών
Διαδικτύου

Στόχοι του εργαστηρίου

Να βοηθήσει τις/τους εκπαιδευτικούς να καθοδηγούν τις μαθήτριες και τους μαθητές ώστε να:

- κατανοήσουν πώς επιλέγονται οι ειδήσεις
- κατανοήσουν πώς πλασιώνονται οι ειδήσεις
- είναι κριτικές/οί καταναλώτριες/ωτές ενημερωτικού περιεχομένου

Ειδησεογραφική παιδεία (news literacy)

- Η ικανότητα να εντοπίζω, να αξιολογώ και να κατανοώ ειδήσεις και πηγές πληροφόρησης
- Περιλαμβάνει την αναγνώριση των χαρακτηριστικών της αξιόπιστης δημοσιογραφίας: ακρίβεια, αμεροληψία, ανεξαρτησία
- Βοηθά τους ανθρώπους να διακρίνουν τα δημοσιογραφικά είδη (ρεπορτάζ, ανάλυση, γνώμη, advertorial), να αναγνωρίζουν την προκατάληψη (συμπεριλαμβανομένης της δικής τους), να εντοπίζουν την προβληματική ενημέρωση και να χρησιμοποιούν αξιόπιστες πηγές **για να μπορέσουν να κατανοήσουν τι συμβαίνει και γιατί συμβαίνει**

Γιατί αφορά το σχολείο:

- Μαθήτριες και μαθητές εκτίθενται σε ενημερωτικό περιεχόμενο από πολύ μικρή ηλικία
- Η ενημέρωση επηρεάζει στάσεις, συμπεριφορές και δημοκρατικές διαδικασίες (λήψη αποφάσεων)
- Η ανάπτυξη κριτικής σκέψης είναι βασική δεξιότητα του 21ου αιώνα

Δομή

Ενότητα 1: Πώς *επιλέγονται* οι ειδήσεις

Ενότητα 2: Πώς *πλασιώνονται* οι ειδήσεις

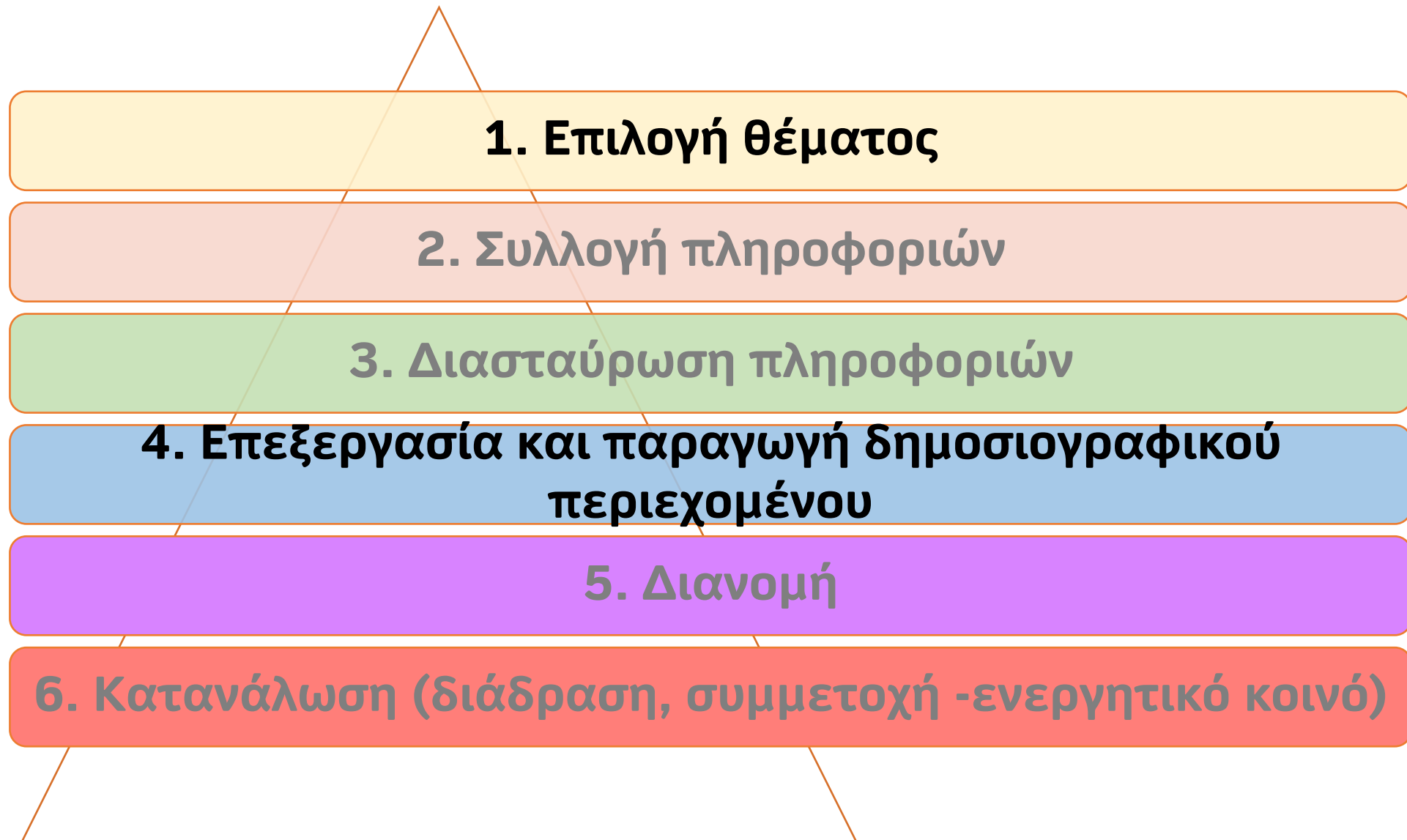
Ενότητα 3: *Clickbait & context*

Ενότητα 4: *TikTok* και άλλα δαιμόνια...

Ενότητα 1

Επιλογή

Στάδια παραγωγής περιεχομένου: Η ανατομία μιας είδησης

Κάθε μέρα λαμβάνουν χώρα πολλά γεγονότα...

- ... η παραγωγή δημοσιογραφικού περιεχομένου πραγματοποιείται στο **πλαίσιο περιορισμών**
 - χρονικών
 - χώρου
 - πόρων
 - ιδεολογικών
 - εμπορικών/ οικονομικών
- Οι περιορισμοί αυτοί λειτουργούν ταυτόχρονα και επηρεάζουν
 - την **επιλογή** των θεμάτων
 - την **παρουσίαση** των θεμάτων

Πρακτικοί περιορισμοί (χώρος/χρόνος/οικονομικοί πόροι [προσωπικό, πόροι για έρευνα])

Φιλοσοφία και ιδεολογία του Μέσου

- tabloid vs σοβαρή ενημέρωση
- συμφέροντα/υποχρεώσεις, ανεξαρτησία vs πολιτική/κομματική ταύτιση
- αυτονομία της δημοσιογραφίας vs κέρδος
- οργανωσιακή δομή και στρατηγική
- κοινό στο οποίο απευθύνεται

Επαγγελματική ταυτότητα

Το προσωπικό, **υποκειμενικό στοιχείο**, το οποίο περιλαμβάνει την επαγγελματική ταυτότητα (αξίες, προσωπικότητα, αυτοαντίληψη ρόλου, δεξιότητες, γνώσεις) και το οποίο συνδιαμορφώνει την εργασία και τις πρακτικές

Απειλές εναντίον δημοσιογράφων και Μέσων

Στη Βουλή καταγγελίες δημοσιογράφων για επιθέσεις λόγω απόψεών τους

Η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων συζήτησε σήμερα στην παρουσία και της Νικολέττας Τσιγκκίνη το θέμα του δικαιώματος στην ελευθερία έκφρασης και στην άσκηση κριτικής

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 25/09/2025,
<https://www.kathimerini.com.cy/gr/politiki/sti-boyli-kataggelies-dimosiografon-gia-epitheseis-logo-apopsewn-toys>

The Use of SLAPPs to Silence Journalists, NGOs and Civil Society

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/694782/IPOL_STU\(2021\)694782_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2021/694782/IPOL_STU(2021)694782_EN.pdf)

Ειδησεογραφικές αξίες:

ποια χαρακτηριστικά της
είδησης την καθιστούν
άξια δημοσίευσης

Οι ειδησεογραφικές
αξίες είναι τα κριτήρια που
χρησιμοποιούν οι
δημοσιογράφοι για να
καθορίσουν εάν ένα
γεγονός αξίζει να γίνει
είδηση και, αν ναι, πόσο
σημαντική θέση θα
καταλάβει

- ✓ **Επικαιρότητα** (και συνέχεια)
- ✓ **Εγγύτητα** (γεωγραφική / πολιτισμική)
- ✓ **Αντίκτυπος/ σημασία** (πόσους ανθρώπους επηρεάζει/ πόσο σοβαρές είναι οι επιπτώσεις)
- ✓ **Σύγκρουση/ διαμάχη**
- ✓ **Αρνητικά γεγονότα** (θάνατοι, ακραία καιρικά φαινόμενα)
- ✓ **Ανθρώπινες ιστορίες** (που προκαλούν συναισθήματα, λύπη, θυμό, αγανάκτηση)
- ✓ **Αναγνωρισιμότητα/ δημοφιλία**
- ✓ **Ασυνήθιστο/ παράδοξο**
- ✓ **Σαφήνεια** (ιστορίες με αρχή-μέση-τέλος που είναι εύκολα κατανοητές από το ευρύ κοινό)
- ✓ **Διαμοιρασμός** (shareability) στα ΜΚΔ

1 Το γαμήλιο προσκλητήριο επέστρεψε στα χέρια τους 55 χρόνια μετά

«Ασιλα ήταν γάμοι τζέινοι. Ήταν πολλά ωραία»

<https://www.kathimerini.com.cy/gr/kypros/to-gamilio-prosklitirio-epestrepse-sta-xeria-toys-50-xronia-meta>

2 Νέα επίθεση Τραμπ σε Ευρώπη: Έχει πάρει «ορισμένες κακές κατευθύνσεις»

<https://www.sigmalive.com/news/international/1296699/nea-epithesi-tramp-se-efrwpi-ekhei-parei-orismenes-kakes-katefthynseis>

3 Χτύπησε μητέρα και νήπιο με πατίνι και τους εγκατέλειψε – Σοβαρός τραυματισμός στο κεφάλι για το παιδί, αναζητείται ο χειριστής του

<https://www.philenews.com/kipros/astinomika/article/1655388/chtipise-mitera-ke-nipio-me-patini-ke-tous-egkatelipse-anazitite-o-chiristis/>

Άσκηση

- Ποιες τρεις ειδήσεις θα διαλέγατε;
- Με ποια σειρά;
- Γιατί;

1. Πανικός στην Ιαπωνία: Τσουνάμι μετά τον σεισμό των 7,6 Ρίχτερ – 30 τραυματίες, ζημιές και προειδοποιήσεις

2. «Δώρα» Κεραυνού στη Βουλή – Τι αλλάζει στη μεταρρύθμιση για αφορολόγητο, κλίμακες και ελαφρύνσεις

3. Θανατηφόρο Παντελίδη: Ορίστηκαν οι αποζημιώσεις για Μίνα Αρναούτη και Φρόσω Κυριάκου – Πόσα θα πάρει η κάθε μια

4. Τα ανοιχτά μέτωπα και οι νέες προκλήσεις των νέων Υπουργών

5. Πες μου τι ακούς, να σου πω πόσων ετών είσαι - Η «ακροαματική ηλικία» στη μουσική ανασκόπηση του Spotify έβγαλε συμπεράσματα που ξάφνιασαν τους χρήστες

6. Κατέρρευσε πέντε λεπτά μετά την επίθεση το θύμα του φόνου στις Φυλακές-Επιστολή δεσμοφυλάκων σε Φυτιρή, «η κατάσταση έφτασε στο απροχώρητο»

7. Στα βαθιά με το καλημέρα ο Φυτιρής-Καλείται να βγάλει από τον πάγο το διαχωρισμό εξουσιών και τη συζήτηση για Ελεγκτικό

8. Η Κύπρος ανεβαίνει στον ακαδημαϊκό χάρτη της Ανατολικής Ευρώπης

Ενότητα 2

Πλαισίωση

Τα ερωτήματα της πλαισίωσης κατά τον Entman (1993)

1. Ποιο είναι το πρόβλημα;

Τι ακριβώς έχει συμβεί/ συμβαίνει;

2. Πού οφείλεται το πρόβλημα; Ποια είναι η αιτία;

Ποιες αιτίες και φορείς ευθύνονται για την κατάσταση;

3. Πώς αξιολογείται αυτό που έχει συμβεί;

Είναι σωστό, λάθος, δίκαιο, άδικο, επικίνδυνο;

4. Τι πρέπει να γίνει; Ποια είναι η προτεινόμενη λύση;

Ποιες ενέργειες προτείνονται για την αντιμετώπιση του προβλήματος;

Παράδειγμα: Το μεταναστευτικό ζήτημα

Πλαισίωση Α: «Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΩΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ»

1. Ποιο είναι το πρόβλημα;

Η οικονομία χρειάζεται εργατικό δυναμικό σε τομείς όπου υπάρχουν ελλείψεις

2. Ποια είναι η αιτία;

Η γήρανση του πληθυσμού, η χαμηλή γεννητικότητα και η απροθυμία των ντόπιων εργαζομένων να καλύψουν συγκεκριμένες θέσεις

3. Ποια είναι η ηθική αξιολόγηση;

Η ενσωμάτωση μεταναστ(ρι)ών θεωρείται θετική για μια κοινωνία που θέλει να παραμείνει παραγωγική, ανοιχτή και καινοτόμα

4. Ποια είναι η προτεινόμενη λύση;

Στοχευμένη μεταναστευτική πολιτική, προγράμματα ένταξης, εκμάθηση γλώσσας και μέτρα κατά της εργασιακής εκμετάλλευσης

Παράδειγμα: Το μεταναστευτικό ζήτημα

Πλαισίωση Β: «Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΩΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ»

1. Ποιο είναι το πρόβλημα;

Η αύξηση των μεταναστευτικών ροών απειλεί την κοινωνική συνοχή και ασφάλεια καθώς η κοινωνία δεν μπορεί να ενσωματώσει και να στηρίξει οικονομικά τόσες/ους πολλές/ούς μετανάστ(ρι)ες. Πολλοί από αυτούς θα προβούν σε εγκληματικές πράξεις

2. Ποια είναι η αιτία;

Ανεπαρκής έλεγχος συνόρων, πολιτική αστάθεια σε γειτονικές περιοχές και δίκτυα διακινητών, φιλικές μεταναστευτικές πολιτικές

3. Ποια είναι η ηθική αξιολόγηση;

Η προστασία της εθνικής ασφάλειας και των πολιτών θεωρείται υπέρτατη αξία και πρέπει να θωρακιστεί

4. Ποια είναι η προτεινόμενη λύση;

Ενίσχυση φύλαξης των συνόρων, επιτάχυνση διαδικασιών ασύλου, επιστροφές όσων δεν δικαιούνται προστασία, αυστηροποίηση των πολιτικών (εισδοχής και οικονομικής στήριξης)

Άσκηση: πώς παισιώνεται η ίδια είδηση;

Οι εργοδοτικές ανακρίβειες και η ΑΤΑ

<https://www.philenews.com/oikonomia/kypros/article/1621237/i-ergodotikes-anakrivies-ke-i-ata/>

Είναι η ΑΤΑ κοινωνική πολιτική ή τροχοπέδη στην ανάπτυξη; - Ο θεσμός που κρατάει την οικονομία όμηρο

InBusinessNews 10:12 - 07 NOEMBPIOY 2025

<https://inbusinessnews.reporter.com.cy/article/442468/einai-i-ata-koinoniki-politiki-i-trochopedi-stin-anaptyxi-o-thesmos-poy-krataei-tin-oikonomia-omiro>

1. Ποιο είναι το πρόβλημα;

Ανακρίβειες των εργοδοτών / αλόγιστη και επικίνδυνη επέκταση του τραπεζικού τομέα

2. Ποια είναι η αιτία;

Οι εργοδότες που ψεύδονται / το πολιτικό σύστημα

3. Ποια είναι η ηθική αξιολόγηση;

χωρίς ίχνος ντροπής», «έβαλε ράχη», πρώτο πληθυντικό-καθαρή θέση, «δήθεν κοινωνικό μανδύα»

4. Ποια είναι η προτεινόμενη λύση;

Να λαμβάνουν ΑΤΑ όλοι στο 100%

1. Ποιο είναι το πρόβλημα;

Η ΑΤΑ είναι αναχρονιστικός θεσμός και βλάπτει την οικονομία

2. Ποια είναι η αιτία;

Υπερβολική επιρροή συντεχνιών

3. Ποια είναι η ηθική αξιολόγηση;

«παιχνίδι πίεσης», «σε θέση άμυνας», «παθογένειες», «συνταγή πληθωρισμού», «λαϊκισμό και εκβιασμό» «όμηρο»

4. Ποια είναι η προτεινόμενη λύση;

Φιλελευθεροποίηση της οικονομίας

Άσκηση: πώς πλαισιώνεται η ίδια είδηση;

Μέσο	Τίτλος	Περιεχόμενο
Kathimerini.gr	Eurovision 2026: Το παρασκήνιο της συμμετοχής του Ισραήλ και οι αποχωρήσεις	Αναλύει πώς η απόφαση της European Broadcasting Union (EBU) να επιτρέψει στο Ισραήλ να συμμετάσχει πυροδότησε έντονες αντιδράσεις και οδήγησε σε αποχωρήσεις χωρών από τον διαγωνισμό
SigmaLive	Κανονικά στη Eurovision το Ισραήλ – Αποχωρούν τέσσερις χώρες	Παρουσιάζει την απόφαση της EBU που επιτρέπει την συμμετοχή του Ισραήλ και αναφέρει ποιες χώρες ανακοίνωσαν ήδη ότι αποσύρονται. Περιλαμβάνει αυτούσια την αντίδραση του προέδρου της ΔΤ του Ισραήλ
Infowar	Eurovision 2026: Κορυφώνονται οι πιέσεις για τον αποκλεισμό του Ισραήλ	Αναφέρεται στην έντονη πίεση για τον αποκλεισμό του Ισραήλ από τη Eurovision 2026, παρά την απόφαση της EBU να το διατηρήσει στη διοργάνωση. Παρουσιάζει τις αντιδράσεις οργανώσεων όπως το BDS, που κατηγορούν την EBU για δύο μέτρα και δύο σταθμά, συγκρίνοντας την υπόθεση με τον αποκλεισμό της Ρωσίας. Αναδεικνύει πώς ένας πολιτιστικός θεσμός μετατρέπεται σε πεδίο πολιτικών αντιπαραθέσεων και ηθικών διλημμάτων

Μεροληψία (bias) και Πλαισίωση

Υπάρχει πάντα μια
οπτική (ιδεολογία)

Πώς εντοπίζουμε τη μεροληψία;

- **Μεροληψία επιλογής:** Ποιες ιστορίες καλύπτονται; Τι αγνοείται;
- **Μεροληψία τοποθέτησης:** Πρωτοσέλιδο vs. «θαμμένο», αρχή δελτίου vs. τέλος, προώθηση vs μη προώθηση
- **Μεροληψία παράλειψης:** Ποια γεγονότα ή οπτικές παραλείπονται;
- **Μεροληψία πηγών:** Ποιες φωνές περιλαμβάνονται/αποκλείονται;
- **Μεροληψία γλώσσας:** Επιλογή λέξεων, τόνος, περιγραφικά επίθετα
- **Μεροληψία συνοδευτικού υλικού:** ποιες φωτογραφίες ή βίντεο επιλέγονται ή δεν παρουσιάζονται;

Ενότητα 3

Clickbait & context

Clickbait & Τίτλοι

- **Clickbait στη δημοσιογραφία** είναι μια τεχνική όπου χρησιμοποιούνται **εντυπωσιακοί, υπερβολικοί ή παραπλανητικοί τίτλοι** και lead με σκοπό να προσελκύσουν όσο το δυνατόν περισσότερα «κλικ»
- Στόχος του clickbait είναι **η αύξηση της επισκεψιμότητας** – συχνά σε βάρος της ακρίβειας, της ισορροπίας ή της δημοσιογραφικής δεοντολογίας
- Συνήθως στα clickbaits συναντούμε:
 - Αναντιστοιχία τίτλου και περιεχομένου
 - Δημιουργία τεχνητού μυστηρίου ή δράματος
 - Χρήση συναισθηματικά φορτισμένης γλώσσας για να προκαλέσει περιέργεια, θυμό, λύπη

[ΚΟΣΜΟΣ](#)[#Μόσχα](#)[#Περιπολικό](#)[#Ντελιβεράς](#)[#Δίκυκλο](#)[#Τροχαίο](#)[#Τροχαίο Δυστύχημα](#)

Τρομακτικό θανατηφόρο τροχαίο στη Ρωσία: Περιπολικό εμβόλισε ηλεκτροκίνητο δίκυκλο και εκτόξευσε τον αναβάτη του, δείτε βίντεο

Σε εξέλιξη η έρευνα για τις συνθήκες του τροχαίου δυστυχήματος

Πρωτοφανείς αγριότητες στην Κρήτη με αγρότες να χτυπούν αστυνομικούς: Ταυτοποιήθηκαν και κατηγορούνται για απόπειρες ανθρωποκτονίας κατά συρροή, δείτε βίντεο και φωτογραφίες

Οι αγρότες που πρωτοστάτησαν στα επεισόδια ήταν γνωστοί στις Αρχές, ανάμεσα στους οποίους και άτομα με σκληρό ποινικό παρελθόν υπόδικοι και κατάδικοι - Οκτώ τραυματίες αστυνομικοί - Κατέστρεψαν περιπολικά

<https://www.protothema.gr/greece/article/1739569/oi-stigmi-pou-oi-agrotes-perikuklonoun-ta-mat-meta-ton-petropolemo-kai-ta-himika-deite-video/>

ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΜΠΛΟΚΑ ΠΑΝΤΟΥ

Στα άκρα η
κόντρα
κυβέρνησης και
αγροτών -
Επεισόδια, βαριές
κατηγορίες και
πολιτικές αιχμές

Ο Κυριάκος Μητσοτάκης πρότεινε διάλογο «με δρόμους ανοικτούς», αλλά

www.tovima.gr/2025/12/09/αταξινόμητα/mploka-sta-akra-i-kontra-kyvernisis-kai-agroton-epeisodia-varies-katigories/

<https://www.tovima.gr/2025/12/09/%ce%b1%cf%84%ce%b1%ce%be%ce%b9%ce%bd%cf%8c%ce%bc%ce%b7%cf%84%ce%b1/mploka-sta-akra-i-kontra-kyvernisis-kai-agroton-epeisodia-varies-katigories/>

- Ποιο από τα δύο άρθρα είναι πιο αξιόπιστο;
- Γιατί;
- Πώς θα το γράφατε εσείς;

Πλαίσιο και επεξήγηση (context & explanation)

Συχνά η αποκοπή μια πληροφορίας από ένα ευρύτερο γεγονός ή/και η απουσία εξήγησης => ελλιπή ενημέρωση, αδυναμία κατανόησης του τι σημαίνει η πληροφορία, παραπληροφόρηση

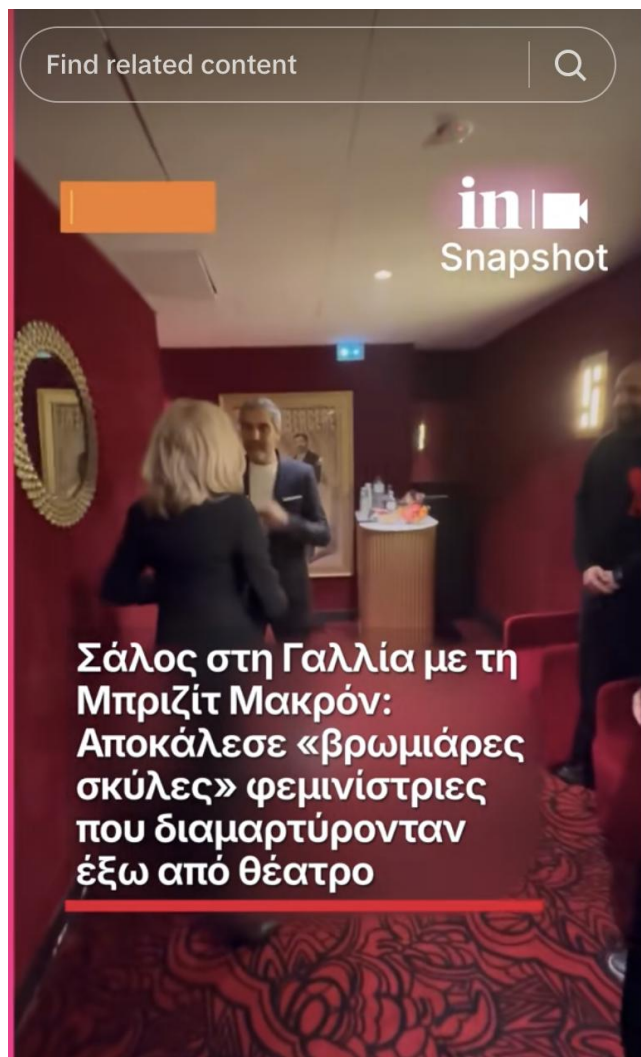
Γερμανία: Ρεκόρ πτωχεύσεων για επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα το 2025

Ο ισραηλινός στρατός έπληξε υποδομές της Χεζμπολάχ στον νότιο Λίβανο

- Διαβάζοντας τα άρθρα, νιώθετε ότι έχετε κατανοήσει τα θέματα;
- Θα θέλατε κάποιες έξτρα πληροφορίες; Τι είδους;

Ενότητα 4

ΤikTok και άλλα δαιμόνια

Σάλος στη Γαλλία με τη
Μπριζίτ Μακρόν:
Αποκάλεσε «βρωμιάρες
σκύλες» φεμινίστριες
που διαμαρτύρονταν
έξω από θέατρο

- Στις ειδήσεις στο TikTok τα γεγονότα προβάλλονται αποσπασματικά (λείπει το συγκείμενο)
- Μπορεί να οδηγήσει σε μερική/επιφανειακή ενημέρωση ή και παραπληροφόρηση

Σάλος στη Γαλλία με τη Μπριζίτ Μακρόν: Αποκάλεσε «βρωμιάρες σκύλες» φεμινίστριες που διαμαρτύρονταν έξω από θέατρο

Βίντεο με σκληρές εκφράσεις της Μπριζίτ Μακρόν προκαλεί
«θύελλα» στη Γαλλία

https://www.tiktok.com/@ingr_news/video/7581763867936673046?q=in%2Cgr&t=1765267420199

<https://www.in.gr/2025/12/09/world/salos-sti-gallia-ti-mprizit-makron-apokalese-vromiaries-skyles-feministries-pou-diamartyrontan-ekso-apo-theatro/>

Η εξελισσόμενη εικόνα των γεγονότων αποτυπώνεται στο website του μέσου (live blog) αλλά όχι στο TikTok

• **LIVE Μπλόκα:** Αποχωρούν οι αγρότες από το αεροδρόμιο του Ηρακλείου, κλιμακώνονται οι κινητοποιήσεις- Συνεχής ενημέρωση

Αποκλεισμό με τρακτέρ του λιμανιού Θεσσαλονίκης την Παρασκευή αποφάσισαν οι αγρότες - Μπλόκα και κλειστοί δρόμοι σε όλη τη χώρα

<https://www.tovima.gr/2025/12/09/live/mploka-apoxoroun-oi-agrotes-apo-to-aerodromio-tou-irakleiou-klimakonontai-oi-kinitopoiiseis-synexis-enimerosi/>

<https://www.tiktok.com/@tovimagr/video/7581763509919173910?q=to%20vima&t=1765267776879>

Κατασκευή της πραγματικότητας

- οι αξίες, οι στόχοι, οι πρακτικές επηρεάζουν ποιες πληροφορίες και γεγονότα θα δημοσιευθούν και διαμορφώνουν τον τρόπο με τον οποίο κωδικοποιούνται τα γεγονότα και οι πληροφορίες ώστε να γίνουν ειδήσεις
- τα μέσα (συν)διαμορφώνουν τη γνώση του κοινού γύρω από την πραγματικότητα

τελικός στόχος: αντί για μια μηδενιστική στάση («τα ΜΜΕ μας ελέγχουν»), κατανόηση (α) της αξίας τους (β) της λειτουργίας τους και των περιορισμών τους και (γ) της κριτικής δύναμης όλων μας ως κοινού